

Briuselis, 2018 07 06
COM(2018) 530 final

2018/0279 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

**kuriuo Austrija, Liuksemburgas ir Rumunija įgaliojami dėl Europos Sąjungos interesų
pritarti Baltarusijos ir Uzbekistano prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos dėl
tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

1980 m. spalio 25 d. Hagos konvencijos dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų (toliau – 1980 m. konvencija), kurią iki šiol ratifikavo 98 šalys, įskaitant visas ES valstybes nares, tikslas – Susitariančiųjų Šalių paskirtoms centrinėms įstaigoms bendradarbiaujant atkurti ankstesnę padėtį greitai grąžinant neteisėtai išvežtus ar laikomus vaikus.

Vaikų grobimo prevencija yra vienas iš esminių ES vaiko teisių rėmimo politikos aspektų, todėl Europos Sąjunga tarptautiniu lygmeniu aktyviai siekia gerinti 1980 m. konvencijos taikymą ir ragina trečiąsias valstybes prie jos prisijungti.

1998 m. sausio 12 d. prisijungimo prie 1980 m. konvencijos dokumentą deponavo Baltarusija. Konvencija Baltarusijoje įsigaliojo 1998 m. balandžio 1 d.

1980 m. konvencija jau galioja Baltarusijos ir 24 ES valstybių narių santykiams. Baltarusijos prisijungimui prie konvencijos dar nepritarė tik Austrija, Danija, Liuksemburgas ir Rumunija.

1999 m. gegužės 31 d. prisijungimo prie 1980 m. konvencijos dokumentą deponavo Uzbekistanas. Konvencija Uzbekistane įsigaliojo 1999 m. rugpjūčio 1 d.

1980 m. konvencija jau galioja Uzbekistano ir 24 ES valstybių narių santykiams. Uzbekistano prisijungimui prie konvencijos dar nepritarė tik Austrija, Danija, Liuksemburgas ir Rumunija.

1980 m. konvencijos 38 straipsnio 4 pastraipoje nustatyta, kad ji bus taikoma tik prisijungiančios valstybės ir tų susitariančiųjų valstybių, kurios pareiškė, kad pritaria jos prisijungimui, tarpusavio santykiams.

Tai, kad ES turi išimtinę kompetenciją dėl pritarimo trečiosios valstybės prisijungimui prie 1980 m. konvencijos, patvirtino Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, su kuriuo konsultuotasi Komisijos iniciatyva.

2014 m. spalio 14 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo nuomonėje 1/13 pareikšta, kad trečiosios valstybės prisijungimo prie 1980 m. Hagos konvencijos dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų priėmimas priklauso išimtinai Europos Sąjungos kompetencijai.

Teismas pabrėžė, kad šioje srityje ES lygmeniu reikalingas vienodumas – būtina vengti vadinamosios kintamosios geometrijos tarp valstybių narių.

Kovos su tarptautiniu vaikų grobimu sritis priklauso išimtinai Europos Sąjungos išorės kompetencijai, todėl nuspręsti pritari Baltarusijos ir Uzbekistano prisijungimui reikia ES lygmeniu – priimant Tarybos sprendimą. Todėl Austrija, Liuksemburgas ir Rumunija turėtų padaryti pareiškimą dėl pritarimo Baltarusijos ir Uzbekistano prisijungimui dėl Europos Sąjungos interesų.

Austrijai, Liuksemburgui ir Rumunijai pritarus, 1980 m. konvencija būtų taikoma Baltarusijos, Uzbekistano ir visų ES valstybių narių, išskyrus Daniją, santykiams.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Kalbant apie tėvų vykdomą vaikų grobimą, 1980 m. Hagos konvencija yra Tarybos reglamento Nr. 2201/2003 (reglamento „Briuselis IIa“), kuris yra ES teismo bendradarbiavimo byloje, susijusiose su santuoka ir tėvų pareigomis, kertinis akmuo, tarptautinis atitikmuo.

Vienas iš pagrindinių šio reglamento tikslų – atgrasyti nuo vaikų grobimo tarp valstybių narių, nustatant procedūras, kuriomis būtų užtikrinama, kad vaikas būtų greitai gražintas į valstybę narę, kurioje yra jo nuolatinė gyvenamoji vieta. Todėl reglamento „Briuselis IIa“ 11 straipsnis apima 1980 m. Hagos konvencijoje išdėstytą procedūrą ir ją papildo – išaiškinami kai kurie jos aspektai, visų pirma vaiko išklausa, taip pat laikotarpis, per kurį reikia priimti sprendimą po to, kai pateiktas pareiškimas dėl gražinimo, ir vaiko negražinimo priežastys. Jame taip pat įvestos nuostatos, reglamentuojančios skirtingose valstybėse narėse priimtus prieštarigus sprendimus dėl gražinimo ir negražinimo.

Tarptautiniu lygmeniu Europos Sąjunga remia trečiųjų valstybių prisijungimą prie 1980 m. konvencijos, kad jos valstybės narės galėtų remtis bendra teisine sistema kovos su tarptautiniu vaikų grobimu srityje.

Nuo 2015 m. birželio mėn. iki 2017 m. gruodžio mėn. jau priimta 14 Tarybos sprendimų, kuriais pritarta 20 trečiųjų šalių (Maroko, Singapūro, Rusijos Federacijos, Albanijos, Andoros, Seišelių, Armėnijos, Korėjos Respublikos, Kazachstano, Peru, Gruzijos, Pietų Afrikos, Čilės, Islandijos, Bahamų, Panamos, Urugvajaus, Kolumbijos, Salvadoro ir San Marino)¹ prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos dėl tarptautinio vaikų grobimo.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Šis pasiūlymas yra akivaizdžiai susijęs su Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnyje įtvirtintu bendru tikslu – saugoti vaiko teises. 1980 m. Hagos konvencijos sistema siekiama apsaugoti vaikus nuo žalingo tėvų vykdomo vaikų grobimo poveikio ir užtikrinti, kad vaikai galėtų išsaugoti ryšį su abiem tėvais, pavyzdžiui, užtikrinant galimybę faktiškai naudotis teise matytis su vaiku.

Taip pat reikia paminėti ryšį su skatinimu naudotis tarpininkavimu sprendžiant tarpvalstybinius šeimos ginčus. Direktyva dėl tam tikrų mediacijos civilinėse ir komercinėse bylose aspektų², be kita ko, taikoma šeimos teisei bendroje Europos teisminėje erdvėje. 1980 m. Hagos konvencija taip pat skatinama šeimos ginčus spręsti draugiškai. Vienos iš geros

¹ Jau priimta 14 Tarybos sprendimų, kuriais valstybės narės įgaliojamos pritarti, kad prie 1980 m. konvencijos prisijungtų **Andora** (2015 m. birželio 15 d. priimtas Tarybos sprendimas (ES) 2015/1023); **Seišeliai** (2015 m. gruodžio 10 d. priimtas Tarybos sprendimas (ES) 2015/2354); **Rusija** (2015 m. gruodžio 10 d. priimtas Tarybos sprendimas (ES) 2015/2355); **Albanija** (2015 m. gruodžio 10 d. priimtas Tarybos sprendimas (ES) 2015/2356); **Singapūras** (2015 m. birželio 15 d. priimtas Tarybos sprendimas (ES) 2015/1024); **Marokas** (2015 m. gruodžio 10 d. priimtas Tarybos sprendimas (ES) 2015/2357); **Armėnija** (2015 m. gruodžio 10 d. priimtas Tarybos sprendimas (ES) 2015/2358); **Korėjos Respublika** (2016 m. gruodžio 8 d. priimtas Tarybos sprendimas (ES) 2016/2313), **Kazachstanas** (2016 m. gruodžio 8 d. priimtas Tarybos sprendimas (ES) 2016/2311), **Peru** (2016 m. gruodžio 8 d. priimtas Tarybos sprendimas (ES) 2016/2312); **Gruzija ir Pietų Afrika** (2017 m. gruodžio 18 d. priimtas Tarybos sprendimas (ES) 2017/2462); **Čilė, Islandija ir Bahamos** (2017 m. gruodžio 18 d. priimtas Tarybos sprendimas (ES) 2017/2424); **Panama, Urugvajus, Kolumbija ir Salvadoras** (2017 m. gruodžio 18 d. priimtas Tarybos sprendimas (ES) 2017/2464); **San Marinas** (2017 m. gruodžio 18 d. priimtas Tarybos sprendimas (ES) 2017/2463).

² 2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/52/EB dėl tam tikrų mediacijos civilinėse ir komercinėse bylose aspektų (OL L 136, 2008 5 24, p. 3).

praktikos gairių pagal 1980 m. Hagos konvenciją, kurias paskelbė Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencija, skirtos naudojimuisi tarpininkavimu sprendžiant į konvencijos taikymo sritį patenkančius tarptautinius šeimos ginčus dėl vaikų. Europos Komisijos iniciatyva šios gairės išverstos į visas ES kalbas (išskyrus anglų ir prancūzų k.) bei arabų kalbą, siekiant paskatinti dialogą su konvencijos dar neratifikavusiomis valstybėmis ir padėti kartu rasti konkrečius dėl tarptautinio vaikų grobimo kylančių problemų sprendimo būdus³.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

• Teisinis pagrindas

Atsižvelgiant į tai, kad sprendimas susijęs su tarptautiniu susitarimu, jo teisinis pagrindas yra Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 218 straipsnis kartu su 81 straipsnio 3 dalimi. Taryba, pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, sprendžia vieningai.

Jungtinei Karalystei ir Airijai Reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 yra privalomas, todėl jos dalyvauja priimant ir taikant šį sprendimą.

Pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas.

• Proporcingumo principas

Šis pasiūlymas parengtas atsižvelgiant į jau priimtus Tarybos sprendimus dėl to paties dalyko ir juo neviršijama to, kas būtina pasiekti tikslui užtikrinti suderintus ES veiksmus kovos su tarptautiniu vaikų grobimu srityje, užtikrinant, kad Austrija, Liuksemburgas ir Rumunija pritartų Baltarusijos ir Uzbekistano prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos per nurodytą laiką.

3. EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

• Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis

Austrija, Liuksemburgas ir Rumunija, su kuriomis Komisija konsultavosi dėl jų pasirengimo pritarti Baltarusijos ir Uzbekistano prisijungimui prie 1980 m. konvencijos, pateikė teigiamą nuomonę.

2018 m. balandžio 18 d. ekspertų posėdyje vykusiose diskusijose paaiškėjo, kad šiame etape valstybės narės neprieštarauja, kad Austrija, Liuksemburgas ir Rumunija pritartų Baltarusijos ir Uzbekistano prisijungimui prie 1980 m. konvencijos.

• Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas

Atsižvelgiant į tai, kad konvencija jau galioja Baltarusijos ir Uzbekistano bei 24 valstybių narių santykiams, Komisijos ir valstybių narių ekspertų nuomone, tokiais atvejais nebūtina atlikti atitinkamų trečiųjų šalių padėties konkretaus vertinimo.

³

<https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=5568&dtid=3>

- **Poveikio vertinimas**

2015–2017 m. priimtų 14 Tarybos sprendimų dėl pritarimo kelių trečiųjų valstybių prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos atveju, atsižvelgiant į šio teisėkūros procedūra priimamo akto pobūdį, konkretaus poveikio vertinimo neatlikta. Bet koku atveju buvo laikomasi nuomonės, kad Baltarusijos ir Uzbekistano padėties konkretus vertinimas būtų perteklinis, atsižvelgiant į tai, kad konvencija jau galioja santykiams su 24 ES valstybėmis narėmis ir į Austrijos, Liuksemburgo ir Rumunijos norą pritarti Baltarusijos ir Uzbekistano prisijungimui.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Siūlomas sprendimas poveikio biudžetui neturi.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Kadangi pasiūlymas susijęs tik su Austrijos, Liuksemburgo ir Rumunijos įgaliojimu pritarti Baltarusijos ir Uzbekistano prisijungimui prie 1980 m. konvencijos, jo įgyvendinimo stebėseną apima tik šiuos aspektus: kaip Austrija, Liuksemburgas ir Rumunija laikosi pareiškimo teksto, deponavimo laikotarpio ir pranešimo apie deponavimą Komisijai reikalavimų, nustatytų Tarybos sprendime.

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

kuriuo Austrija, Liuksemburgas ir Rumunija įgaliojami dėl Europos Sąjungos interesų pritarti Baltarusijos ir Uzbekistano prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 81 straipsnio 3 dalį kartu su 218 straipsnio 6 dalies b punktu,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę⁴,

kadangi:

- (1) Europos Sąjunga yra nusistačiusi kaip vieną iš savo tikslų skatinti vaiko teisių apsaugą, kaip nurodyta Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnyje. Priemonės, skirtos vaikams apsaugoti nuo neteisėto išvežimo ar laikymo, yra vienas iš esminių tos politikos aspektų;
- (2) Taryba priėmė Reglamentą (EB) Nr. 2201/2003⁵ (toliau – reglamentas „Briuselis IIa“), kuriuo siekiama apsaugoti vaikus nuo žalingų padarinių, kuriuos sukelia neteisėtas išvežimas ar laikymas, ir nustatyti tvarką, kuri užtikrintų greitą jų sugrąžinimą į valstybę, kurioje jie nuolat gyvena, taip pat užtikrinti bendravimo teisių ir globos teisių apsaugą;
- (3) Reglamentu „Briuselis IIa“ papildoma ir sustiprinama 1980 m. spalio 25 d. Hagos konvencija dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų (toliau – 1980 m. Hagos konvencija), kuria tarptautiniu lygmeniu nustatoma susitariančiųjų valstybių ir centrinių įstaigų įsipareigojimų ir bendradarbiavimo sistema ir siekiama užtikrinti greitą neteisėtai išvežtų ar laikomų vaikų grąžinimą;
- (4) visos Sąjungos valstybės narės yra 1980 m. Hagos konvencijos šalys;
- (5) Sąjunga ragina trečiąsias valstybes prisijungti prie 1980 m. Hagos konvencijos ir remia tinkamą 1980 m. Hagos konvencijos taikymą, *inter alia*, kartu su valstybėmis narėmis dalyvaudama specialiųjų komisijų, kurias reguliariai organizuoja Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencija, veikloje;
- (6) opiais tarptautinio vaikų grobimo atvejais geriausiu sprendimu galėtų būti bendra teisinė sistema, taikoma Sąjungos valstybių narių ir trečiųjų valstybių santykiams;

⁴ OL C , , p. .

⁵ 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000 (OL L 338, 2003 12 23, p. 1).

- (7) 1980 m. Hagos konvencijoje nustatyta, kad ji taikoma tik prisijungiančios valstybės ir tų susitariančiųjų valstybių, kurios pareiškė, kad pritaria jos prisijungimui, tarpusavio santykiams;
- (8) pagal 1980 m. Hagos konvenciją ekonominės integracijos regioninėms organizacijoms, kaip antai Sąjungai, neleidžiama tapti jos šalimi. Todėl Sąjunga negali nei prisijungti prie tos konvencijos, nei deponuoti savo pareiškimo dėl pritarimo valstybės prisijungimui;
- (9) remiantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo nuomone 1/13, pareiškimai dėl pritarimo prisijungimui pagal 1980 m. Hagos konvenciją priklauso išimtinai Sąjungos išorės kompetencijai;
- (10) 1998 m. sausio 12 d. prisijungimo prie 1980 m. konvencijos dokumentą deponavo Baltarusija. Konvencija Baltarusijoje įsigaliojo 1998 m. balandžio 1 d.;
- (11) visos susijusios valstybės narės, išskyrus Austriją, Daniją, Liuksemburgą ir Rumuniją, jau pritarė Baltarusijos prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos. Baltarusija pritarė Bulgarijos, Estijos, Latvijos, Lietuvos ir Maltos prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos. Įvertinus padėtį Baltarusijoje padaryta išvada, kad Austrija, Liuksemburgas ir Rumunija gali dėl Sąjungos interesų pritari Baltarusijos prisijungimui pagal 1980 m. Hagos konvencijos sąlygas;
- (12) 1999 m. gegužės 31 d. prisijungimo prie 1980 m. konvencijos dokumentą deponavo Uzbekistanas. Konvencija Uzbekistane įsigaliojo 1999 m. rugpjūčio 1 d.;
- (13) visos valstybės narės, išskyrus Austriją, Daniją, Liuksemburgą ir Rumuniją, jau pritarė Uzbekistano prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos. Uzbekistanas pritarė Bulgarijos, Estijos, Latvijos, Lietuvos ir Maltos prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos. Įvertinus padėtį Uzbekistane padaryta išvada, kad Austrija, Liuksemburgas ir Rumunija gali dėl Sąjungos interesų pritari Uzbekistano prisijungimui pagal 1980 m. Hagos konvencijos sąlygas;
- (14) todėl Austrija, Liuksemburgas ir Rumunija turėtų būti įgalioti deponuoti pareiškimą dėl pritarimo Baltarusijos ir Uzbekistano prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos dėl Sąjungos interesų laikydamosi šiame sprendime išdėstytų sąlygų. Kitos Sąjungos valstybės narės jau pritarė Baltarusijos ir Uzbekistano prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos, todėl naujų pareiškimų dėl pritarimo prisijungimui neturėtų deponuoti, nes pagal tarptautinę viešąją teisę esami pareiškimai galioja toliau;
- (15) Jungtinei Karalystei ir Airijai reglamentas „Briuselis IIa“ yra privalomas ir todėl jos dalyvauja priimant ir taikant šį sprendimą;
- (16) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Austrija, Liuksemburgas ir Rumunija įgaliojami dėl Sąjungos interesų pritari Baltarusijos ir Uzbekistano prisijungimui prie 1980 m. spalio 25 d. Hagos konvencijos dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų (toliau – 1980 m. Hagos konvencija).

2. Austrija, Liuksemburgas ir Rumunija ne vėliau kaip [dvylika mėnesių po šio sprendimo priėmimo] deponuoja pareiškimą dėl pritarimo Baltarusijos ir Uzbekistano prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos dėl Sąjungos interesų, išdėstyta taip:

„[Visas VALSTYBĖS NARĖS pavadinimas] pareiškia, kad pritaria Baltarusijos ir Uzbekistano prisijungimui prie 1980 m. spalio 25 d. Hagos konvencijos dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų, vadovaujantis Tarybos sprendimu (ES) 2018/...“

3. Austrija, Liuksemburgas ir Rumunija informuoja Tarybą ir Komisiją apie savo pareiškimų dėl pritarimo Baltarusijos ir Uzbekistano prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos deponavimą ir perduoda Komisijai tų pareiškimų tekstą per du mėnesius nuo jo deponavimo.

2 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja pranešimo apie jį dieną.

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Austrijai, Liuksemburgui ir Rumunijai.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas*